

dažādos krievu novados ir dažādi ticis izrunāts (ko liecina arī pirmās salikteņa daļas beigu skaņas variēšana — ь || ы), vai atkal laika straumē zem kaut kāda iespaida pārgrozījies par *Latygala.

Daudz interesantāks ir jautājums par pirmās salikteņa daļas beigu vokali. Nestora forma Зимигола || Зимьгола norāda, ka šis vārds ir beidzies ar šauru un laikam arī gaļu e skaņu. Šis vokalis ir šinī gadījumā -ē- celma izskaņa, kas tagad vārdā „zemgale“ ir pilnīgi izzudis, bet senākos laikos, mūsu valodas agrākos attīstības periodos vēl bija paglabājies, izpildīdams salikteņa kompozīcijas vokaļa lomu, sal. leišu kompositus: žemēnietis, saulēkaitis, saulētekis, saulēleidis, drobēbaltynē, eilēdaris, upēplaudis, upētakis, upēmalis; sal. arī vēsturiskās Zemgales novada nosaukumu Upemolle, Oppemele. Leišu valodā ūzsvars lielā salikteņu vairumā krit uz šo kompozīcijas vokali, kādēļ viņš arī ir varējis paglābties. Ūzsvaram pārvietojoties uz vārda sākuma pusi, celma izskanis, palicis bez ictus, reducējas, resp. izzūd; tādēļ arī jaunāka laikmeta salikteņi ir bez kompozīcijas vokaļa. Viss var būt, ka arī tolaiku latviešu valodā tamlīdzīgos salikteņos vēl bija ūzsvērts kompozīcijas vokalis, resp. celma izskanis.

Otra salikteņa kompozīcijas vokalis stipri variē. Vienā gadījumā (Лѣтгола, Lethigalli, Letigalli) viņš izpaužas īsa i veidā, kāmēr otrā (Лотыгольская земля) — ы veidā. Viss var būt, ka šē savu lomu spēlēja ūzsvara svārstīšanās. Ūzsvērts un nēmikstinātam t sekojošs latviešu i krievu valodā varēja tikt ūzķerts kā gašs i un atlīdzināts ar ы, kāmēr neūzsvērts tas stipri reducējās un krievu valodas nojautā varēja ekvivalēt ar to skaņu, kas viņas rakstos apzīmēta ar ь burtu. Tādā kārtā būtu izskaidrojamas attiecības krievu Лотыгольская un роļu Lothihola salikteņu kompozīcijas vokaļu attiecības. Arī leišu valodā par kompozīcijas vokali var būt tiklab īsais (= arī celma izskaņai), kā arī gašais i vokalis, sal. naktigultē, naujmiestis, arkligonē, darbymetis, meškerykotis, saldymetis; sal. arī apikaklē, apirankē, pribuitis, prybutis etc.

Otra salikteņu sastāvdaļa -gala, kas tagad izveidojusēs par -gale, senākos valodas attīstības periodos tika lietota sieviešu kārtas izveidojumā ar a galotni, atkarībā no sieviešu kārtas appositīvā vārda, kā piem. zeme, zemesdaļa u. t. l. Leišu valodā kompositi ar -gala sastāvdaļu ir paglabājušies Lietavas ģeogrāfiskā nomenklaturā un sastopami vēl šimbrīžam daudzos Kaunas guberņas apriņķos, sal. Betygala, Ramygala, Airiogala, Baisogala, Maišiogala, Vandžiogala.

J. Plāķis.

Latvijas Universitātes materialais stāvoklis. Neviens gan laikam neliegs, ka no Latvijas Universitātes lielā mērā atkarājas Latvijas nākotne un ka tās augstākās izglītības iestādes liktenis, kuņā izglītojas nākamie valsts darbinieki, nedrīkst būt vienaldzīgs nevienam Latvijas iemītniekam; bet uz Universitāti attiecošies raksti, kas beidzamā laikā ir parādījušies laikrakstos, kā arī domas, kuņas man ir izteiktas oficialās un privatās sarunās, liecina, ka mūsu sabiedrība nēmaz nepazīst tos apstākļus, kuņos norit Latvijas Universitātes darbība. Šī raksta nolūks ir iepazīstināt īsos vilcienos valdību un sabiedrību ar Universitātes nepanesamo materialo stāvokli un lūgt palīgā novērst tai draudošo katastrofu.

Latvijas Universitāte ir domāta stipri plaša. Viņa aptver šādas fakultātes: 1) arhitektūras, 2) inženierzinātņu ar kulturtechnikas nodaļu, 3) mehanikas, 4) ķīmijas ar farmācijas nodaļu, 5) lauksaimniecības ar mežkopības nodaļu, 6) medicīnas ar zobārstniecības nodaļu, 7) veterinārmedicīnas, 8) matemātikas un dabaszinātņu, 9) tautsaimniecības un tiesību zinātņu, 10) filoloģijas un filozofijas ar pedagoģikas nodaļu un 11) teoloģijas. Tā tad viņa ietilpst visas tās fakultātes, kas bij agrākā Tērbatas Universitātē un Rīgas Politehniskā Institutā, pievienojot tām vēl pedagoģikas un veterinārmedicīnas institūtus. Studentu viņai 1920./21. mācības gada beigās bij 3460, 1921./22. mācības gadā viņu skaits droši vien pieaugs līdz 4500. Universitātes budžets 1920./21. budžeta gadā bij 19.390.613 Latvijas rubļu un 49 kap. jeb 194.000 rubļu zeltā (rēķinot caurmērā 100 Latvijas rubļu uz vienu zelta rubli), 1921./22. budžeta gadam viņai ir paredzēti 36.289.520 Latvijas rubļu, jeb apmēram 181.500 zelta rubļu (rēķinot 200 Latvijas rubļus uz vienu zelta rubli). Cik tas ir maz, varam redzēt, ja salīdzinām Latvijas Universitātes budžetu ar citu mums labi pazīstamu augstskolu budžetiem. Tērbatas Universitāte (5 fakultātes ar 2467 stud.) 1912. gadā izdeva 937.508 rub. 89 kap., tas ir gandrīz 5 reizes tik, cik Latvijas Universitāte izdeva 1920./21. budžeta gadā (11 fakultātes ar 3460 studējošiem) un vairāk kā 5 reizes tik, cik pēdējai ir izredzēs saņemt 1921./22. budžeta gadā; lai gan šai gadā, kā paredzams, Latvijas Universitātē būs gandrīz divas reizes tik studējošo, kā Tērbatas Universitātei bij pēdējos gados priekš kara. Nedrīkstam arī aizmirst, ka Tērbatas Universitāte toreiz jau pastāvēja vairāk kā simts gadus, ka viņai bij bagāta bibliotēka, klinikas un citi vairāk jeb mazāk labi ierīkoti palīga institūti, tā ka bez tekosiem izdevumiem tai vajadzēja līdzekļu tikai priekš savu palīga iestāžu palielināšanas un paplašināšanas, Latvijas Universitātei turpretī piecas fakultātes ir jāierīko pilnīgi no jauna un arī pārējām sešām maz kas ir palicis pāri no agrākajās pilnības, tadēļ ka viņu bibliotēka un vērtīgākie aparāti ir evakuēti uz Krieviju un līdz šim nav dabūti atpakaļ. — Bijušā Rīgas Politehniskā Instituta budžets 1914. gadā bij 446.393 rubļi, tā tad arī vairāk kā divi reizes lielāks, kā Latvijas Universitātes budžets bij 1920./21. budžeta gadā un kā ir viņas 1921./22. gadam paredzētais budžets. — Lietava savai Augstskolai šai gadā ir atvēlējusi 6.373.200 aukšinus, jeb apmēram 45.000.000 Latvijas rubļus, tā tad arī krietni vairāk, kā Latvija savai.

Par ārējo spožumu pie tāda budžeta zināms domāt nevar, un ir it dabīgi, ka Universitātes svētku zālē krēslu vietā stāv gaņi, melni soli, ka viņas sienas nepušķo neviena vērtīga glezna, ka viņai nav neviena muzikas instrumenta, kas šo vārdu pelnītu un t. t. — Ar visu to var apmierināties. Kāmēr Latvijā vēl nav uzbūvētas kara laikā nodedzinātās mājas un apgādāti Latvijas dēļ kritušo bāriņi, mēs par ārējo spožumu daudz domāt arī nedrīkstam. Nepieļaujami turpretī ir, kad ķīmijas laboratorijās līdzekļu trūkuma dēļ darbi pa daļai jāizbeidz jau priekš zēestra beigām, kad anatoms nevar nopirkt formalīnu liķu konzervēšanai, kad visām fakultātem trūkst grāmatu, kad medicīnas fakultātei nav kliniku un lauksaimniecības un filoloģijas un filozofijas fakultātem telpu palīga institūtu ierīkošanai.

Ko palīdz, ka Universitāte, izņemot medicīnas fakultāti, ir apgādāta ar nepieciešamākiem mācības spēkiem? Bez bibliotēkas un labi ierīkota

kabinetā, laboratorijas jeb klinikas profesors ir kā arājs bez arkla. Un lekcijas klausīdamies vien neviens students nevar iemācīties zinātniski strādāt; galvenais ir zeminari un praktiskie darbi un tie ir iespējami tikai labi ierīkotos kabinetos, laboratorijās un klinikās. Pat padomju Krievija ir atzinusi augstskolu palīga institutu nozīmi un, neskatot uz materiālo un moralisko sabrukumu, dara samērā daudz, lai šos institutus apgādātu ar visu nepieciešamo. —

Rīgas pilsēta gan ir gatava izpalīdzēt Universitātei ar klinikām, pielaižot vecākos medicīnas studentus Rīgas pirmā slimnīcā, bet par šo atļauju viņa grib no Universitātes tekošā budžeta gadā 12.000.000. rubļu, bez tam Universitātei būtu jānes daži atsevišķi izdevumi, kuŗi varbūt arī iztaisītu prāvu zumu. Tā kā medicīnas fakultātes vecākos kursus nākamā mācības gadā būs apmēram 200 studentu, tad iznāk, ka pilsēta grib no katra studenta par atļauju viņas slimnīcās strādāt mazākais 60.000 rubļu gadā, neskatoties uz to, ka pirmā pilsētas slimnīca nav ierīkota Universitātes vajadzībām un strādāšana tur nebūs viegla, un ka strādātāji ir vecāki mediķi, kuŗi paši pēc viena jeb divi gadiem būs ārsti, un kuŗu klātbūtne slimnīcā tai dažā ziņā varētu būt arī derīga, it sevišķi ja ievēro, ka studenti taču strādās savu profesoru vadībā. Man liekas, ka, neskatoties uz grūto stāvokli, Universitāte šādu līgumu slēgt nedrīkst. Universitāte sagaida, ka Rīgas pilsēta pielaidīs vecākos medicīnas studentus, zināms nelielā skaitā, kā līdz šim, savās slimnīcās bez jebkādas sevišķas atlīdzības un apmierināsies ar to, ka Universitātes mācības spēki par velti aplūkos attiecīgo nodaļu slimniekus. Tā to savā laikā darīja Tērbata un dara, kā man teic, arī vairāk citas pilsētas. Bez tam medicīnas fakultātes nākotnes nodrošināšanai ir nepieciešami vajadzīgi, lai Universitāte pate ierīkotu savas klinikas. To tagad varētu diezgan viegli izdarīt II. pilsētas slimnīcā, kuŗas skaistās telpas tagad stāv tukšas un bojājas. Pēc Universitātes Saimniecības komisijas aprēķina tādas klinikas ierīkošana II. pilsētas slimnīcā maksātu 18.730.000 rubļu, kuŗi sadalītos šādā kārtā:

kanalizācijas un ūdensvada remonts	1.380.000 rub.
apkurināšanas ierīkojumu remonts	300.000 "
būves remonta darbi	1.800.000 "
000 telefoni un viņu iekārta	250.000 "
300 gultām slimnieku veļa un citi piederumi	10.000.000 "
dažādiem medicīniskiem instrumentiem, aparātiem un sanitāram inventāram	5.000.000 "
Kopā	18.730.000 rub.

Par šo zumu, zināms, būtu iespējams iegādāties tikai visnepieciešamāko, bet ir iemesls domāt, ka Amerikas sabiedrība, kuŗa jau dažu ko priekš mūsu studējošās jaunātnes ir darījusi un mums arī daļu veļas priekš klinikām dāvājusi, mūs arī šoreiz neatstātu un palīdzētu mums klinikas ērtāki ierīkot, ja tikai mēs paši arī ko darītu. — Man liekas, ka arī Latvijas pilsoņiem būtu laiks nākt Universitātei ar ziedojumiem palīgā. Ja viņi savai Universitātei ziedotu tikai desmito daļu no tā, ko somi beidzamos gados ir ziedojuši savām, tad Universitātei būtu jau stipri palīdzēts un tā varētu daudz sekmīgāki strādāt, kā līdz šim. — Univer-

sītu kliniku tekošos izdevumus varbūt varētu samazināt, uzliekot katram medicīnas studentam pienākumu vienu zemestri izpildīt slimnieku kopēja uzdevumu.

Lielas rūpes Universitātei dara telpu jautājums: pēc divi mēnešiem viņai būs jāuzņem kāds tūkstots jaunu studentu, bet telpu priekš tiem viņai nav. Universitātes rīcībā tagad ir divi bijušā Rīgas Politehniskā Instituta nami un Garīgais seminārs. Tajos jau šogad bij grūti ierīkoties, bet nākamā gadā, kad nāks klāt jauni kursi un studentu skaits pavairosies, tas būs pavisam neiespējami. Ja lauksaimniecības un filozofijas fakultātēm varētu atrast jaunas telpas, tad atlikušās varētu tagadējās cik necik apmierinoši ierīkoties. Bet līdz šim visi Universitātes lūgumi pēc telpām ir no valdības atstāti bez ievēribas. Ceru, ka jaunā valdība atradīs Universitātei tik nepieciešami vajadzīgās telpas. Bet katrā ziņā tas būtu jādara drīz, lai līdz nākamā semestra sākumam jaunas telpas vēl varētu ierīkot.

Grāmatu trūkums Universitātē ir tiek liels, ka grūti ir atrast priekšmetu, kuŗā varētu noslēgt kādu, lielāku zinātnisku pētījumu nebraucot uz ārzemēm. Ja dažiem mācības spēkiem nebūtu lielāku privātu biblioteku, tad varbūt pat Universitātes „Rakstu“ pirmā burtņica nebūtu varējusi iznākt.

Tā kā ārzemju ceļojumi ir par daudz dārgi, lai profesori un docenti tos varētu izdarīt uz sava rēķina, un līdzekļi mācības spēku komandēšanai Universitātes budžetā ir nostrīpoti, tad Universitāte arī šai ziņā atrodas bezizejas stāvoklī. Komandējumi mācības spēkiem uz ārzemēm arī tādēļ vēl būtu ļoti vēlamī, ka docentu starpā ir labi daudz jaunu, kas citās augstskolās vēl nav mācījuši. Viņiem katrā ziņā vajadzētu dot iespēju redzēt, ka no viņiem pasniedzamais priekšmets ir nostādīts vecākās, labāk ierīkotās augstskolās, bet arī vecākiem profesoriem derētu paskatīties, kas pēdējos gados, kā mēr viņi bij atgriezti no Vakar-Eiropas, viņu specialitātē tur ir darīts.

Ievērojot augšā teikto, griežos pie visiem, kam Latvijas Universitāte ir dārga, ar lūgumu gādāt par to, lai Universitātes budžets, kurš š. g. janvārī tika sastādīts ievērojot vislielāko taupību, netiktu apgriezts, bet gan, Latvijas rubļa pirkšanas spējas mazināšanās dēļ samērā palielināts. Janvārī Universitātē izlūdzās 1921./22. mācības gadam 70,612,322 Latvijas rubļus, tagad viņa iztiktu, ja valdība tai dotu 80 miljonus (par apmēram 9 miljoniem algas ir paaugstinātas) un atstātu viņas rīcībā (mācības līdzekļu iegādešanai) viņas ieņēmumus (apm. 15—20 miljonus). Universitātes rīcībā tad būtu nepilns pus miljons zeltā, tas ir apmēram puse no tās zumas, kas bij Tērbatas Universitātei 1912. gadā un ne daudz vairāk, kā bij, Rīgas Politehniskam Institutam 1914. gadā.

Saimniekot ar 180,000 zelta rubļiem gadā (no kuŗiem apmēram puse būtu segta ar Universitātes ieņēmumiem), Latvijas Universitāte, kuŗa grib būt pieietama visai pēc zinātnes slāpstošai Latvijas jaunātnēi un viņai arī tiešām ko krietnu sniegt, nekādā ziņā nevar. Privāta izglītības iestāde, kas ņemtu no studējošiem tādu mācības maksu, kā agrākais Rīgas Politehniskais Instituts (150 rubļu zeltā par gadu) gan varētu varbūt pastāvēt bez valdības pabalsta, bet totiesu būtu pieietama tikai bagātniekiem. Es neticu, ka Latvijā kāds to vēlētos.

Studentu starpā ir izsaukusi protestu pat mācības maksas paaugstināšana uz 2500 rubļim semestrī. Man liekas, ka protestētāji nav ievērojuši, ka 30% no visu studējošo skaita, tas ir gan ne mazāk ka 1300 studējošo, nākamā semestrī varēs tikt pavisam atsvabināti no mācības maksas. Ja dažus studējošos atsvabinātu tikai no pus maksas, tad atvieglinājumu baudītu vēl daudz vairāk personu. Esmu pārliecināts, ka nevienam tiešām trūcīgam un centīgam studentam nebūs jāpaliek ārpus Universitātes tādēļ, ka tam nebūs līdzekļu mācības maksai. Universitāte zināms ar lielu prieku apsveiks to dienu, kad viņa spēš visiem saviem audzēkņiem pasniegt mācību par velti, tagadējie apstākļi tomēr to vēl neatļauj, un tādēļ cik necik turīgie studenti pēc iespējas ir jāpievelk pie maksāšanas. Patiesībā 2500 Latvijas rub. tik visai daudz arī nav: ar viņiem nevar nopirkt ne krietnu maisu rudzu.

Studentu Padomes priekšlikums saskaņot Universitātes studējošo cittautiešu skaitu ar viņu skaitu valstī un no tiem cittautiešiem, kas šo normu pārsniedz, ņemt augstāku mācības maksu, praksē dotu diezgan mazus rezultātus, apgrūtinātu kanceļijas un būtu grūti izvestams. Latviešu tautības studējošo Universitātē tagad ir 75,4%, kas gandrīz saskan ar latviešu iedzīvotāju skaitu Latvijā (76,19% pēc Skujenieka).

Krievu, poļu, leišu, igauņu tautības studējošo skaits normu nesasniedz, lielākā mērā viņu pārsniedz tikai ebreji, kuŗu Universitātē ir 554 jeb 16% no visu studējošo kopskaita, bet 92 viņu starpā ir ārvalstnieki un kā tādi jau mākšā trīs reizes tik lielu mācības maksu, kā citi Latvijas Universitātes studenti, 189 ietilptu normā, tā ka paliktu 273 ebreju tautības studējošie, no kuŗiem varētu prasīt virsmaksu. Bet es tiešām nezinu, pēc kāda principa Universitāte tos, kuŗiem būtu vairāk jāmaksā, varētu izlasīt iz visu studējošo ebreju vidus.

No vairākām pusēm man ir teikts, ka Universitātes studējošo skaits esot par daudz liels: mums pašiem tik daudz studētu cilvēku nevajadzēšot, tie meklēšot darbu un maizi ārzemēs un tā ar Latvijas naudu būšot radīta inteligence ārzemēm. Es neuzkavēšos pie jautājuma, vai tas tiešām būtu tik ļauni, ja mums būtu speciālisti eksportam, bet atzīmēšu tikai, ka studējošo skaits Latvijas Universitātē nākošos četros, piecos gados būs tik liels tādēļ, ka sākot no 1915. gada reti kādam ir laimējies savas studijas kārtīgi nobeigt un ka caur Universitātes atvēršanu Rīgā ir radusies iespēja studēt arī tiem, kas sen jau slāpa pēc zinātnes, bet kam nebija līdzekļu apmeklēt tāļās un dārgās Krievijas Universitātes.

Cik es varu spriest, tad 1922./23. mācības gadā studējošo skaits būs vislielākais, nonākdams varbūt līdz sešiem tūkstošiem, bet tad pamazām sāks krist un, tapis normals, turēsies ap trīs tūkstošiem. Es nedomāju, ka tas priekš Latvijas būs par daudz. Vislielākais studējošo skaits tagad ir tais fakultatēs, kuŗas sagatavo skolotājus, ārstus un lauksaimniekus, un viņiem, vismaz pirmā gadu desmitā, darba gan netrūks. Un ja mēs tiešām reiz nonāktu tik tāļi, ka mums pietiktu studētu skolotāju ne tikai vidusskolām, bet arī vienai un otrai pamatskolai, ja ārstu pārpilnība būtu ne tikai Rīgā, bet arī Ludzā un Rēzeknē un ja kāds studēts agromoms ietu pats arklam pakaļ, vai tad tiešām līdz ar to nepaceltos visas Latvijas kultūra? Pēc manām domām, mums nav jābaidās no tā, ka

mums būs par daudz studēto, bet gan jāpūpējas, lai mūsu studējošie un studētie nenicinātu fizisko darbu un neatsvešinātos no tā, lai viņi būtu ne tik vien darba rīkotāji, bet arī darba darītāji.

Nevaru savu rakstu beigt, neatbildējis arī uz Latvijas Universitātei laikrakstos izteikto pārmetumu, ka tā neesot diezgan latviska: tur lekcijas lasot vācu un krievu valodās un esot studenti, kas neprotot latviski. Universitātē šogad 56,77% lekciju tika lasītas latviešu; 33,8% krievu; 9,5% vācu un citās valodās. Panākt to, lai visas lekcijas tiktu lasītas valsts valodā, šobrīd nav iespējams. Lai gan dažos priekšmetos latviski protošu speciālistu ir tik daudz, ka varbūt nebūs iespējams viņus visus pie Universitātes saistīt, citos tādu pavisam trūkst, un Universitātei bij jāpievelk cittautiešu speciālisti, kas latviski neprot. Jaunākiem cittautiešiem pēc kāda laika būs jālasa valsts valodā un Universitāte šai ziņā būs neatlaidīga. No visiem ievērojamiem profesoriem, izņemot dažus, kuŗu sūpulis ir karājis Latvijā, to prasīt nevar. Izmācīties vēlākos mūža gados svešu valodu tik labi, ka tajā varētu lasīt zinātniskas lekcijas, nav viegla lieta, un Univerzitates uzdevumi tiek labāk veicināti, ja tāds krietns, piedzīvojis profesors cittautietis lasa labi krieviski vai vāciski, nekā vāji latviski. — Studenti, kas neprot latviski, var būt tikai pēdējos kursos, sevišķi to starpā, kas pargāja Universitātē iz agrākā Rīgas Politehniskā Instituta. Pagājušā gadā jau visi cittautieši, kas vēlējās iestāties Universitātē, latviešu valodā tika pārbaudīti, lai gan arī tikai mutiski; šogad pie iestāšanās visiem nākamiem studentiem būs jāiztur eksamens latviešu valodā tiklab mutiski, kā arī rakstiski.

Grūtumi Universitātes dzīvē ir lieli, bet tomēr pie Latvijas augstskolās strādāt ir prieks. Jaunās Universitātes saime savus pienākumus pret valsti un zinātni ņem nopietni un Latvijai kauna nedarīs, bet viņa sagaida arī, lai valsts dotu viņai Universitātes izbūvei vajadzīgos līdzekļus.

E. Felsbergs,
Latvijas Universitātes rektors.

Divi zvēresti. Eines Rechfinders Eyd. Es N. N.: Swere, ende pee sole Dewam auxti, ka man zenings lelekūngs, Zaur Saue Selestibú, par saue Teesness zelis, ka ess precks tajj grib taísne, Godige, ende Vstizige Siewot winge labbúm eeckschen wissam letam grib mecklet, winge Skade zick spedam nogreest ende ko es pats nawar darrít, to Müisekūngam, edder pascham Lelekunggam grib sluddinat.

Eeckschen tems letams, kur es toop brúkat, leij pe Tehse túrresschan, leij pe laúdem isskirschan, es pets manna sinsissan ende prate, neds par draúge, neds par nedraúge, neds par Dáwan, neds par labbe pratem pússe, to Teesú ta grib enest, ka es precks Dewú aúxte, ende Zenigam lelekunggam war atbildet. —

Tik teescham ka man Dees aúxtais, eeckschan saue Debbessú walstibú lieds, kad es edder scho Swerestibú ne turreesch, tad sode man Dees, Schie laijzige, ende túr músige.

Waggers Eyd.

Es N. N.: Swere, ende pe soole Dewam, manam Zenigam Lelekunggam, ka wings zaur saue Selestibi, man par wenú Wagger zelis, ka es grib taísne, godige, ende ar skiste sirde preecks wingga Siewodt.